

۱ چرا روحانیون در دوره قاجار از نظر مالی مستقل از حکومت بودند؟

۲ بناهای دوره زندیه و قاجار را از نظر «نوع» و «سبک» معماری با هم مقایسه کنید.

۳ در مورد مراکز قالی‌بافی عصر قاجار توضیح دهید.

۴ به نظر شما، چرا امیرکبیر دستور داد استادان و معلمان مدرسه دارالفنون از کشورهایی غیر از روسیه و انگلستان (مانند فرانسه و اتریش) استخدام شوند؟

۵ متن زیر را بخوانید و به سؤالات زیر پاسخ دهید.

«ناصرالدین شاه با هدف آشنایی با پیشرفت‌های تمدنی اروپاییان و اخذ فناوری مدرن غربی سه مرتبه به اروپا سفر کرد. در دوران سلطنت او، تلگراف، تلفن، بانک، موزه، دوربین عکاسی و برخی دیگر از جلوه‌های تمدن جدید غرب علی‌رغم برخی مخالفت‌ها وارد ایران شد. ناصرالدین شاه به مقوله‌ی عکس و عکاسی علاقه‌ی فراوان داشت و یکی از دلایل رواج آن در ایران، علاقه‌ی وی به عکاسی بود. او خود عکاسی می‌کرد و در این زمینه مهارت داشت.»

(الف) هدف سفرهای ناصرالدین شاه به اروپا چه بود؟

(ب) یکی از دلایل رواج عکاسی در ایران در دوره‌ی قاجار چه بود؟

۶ وضعیت تجارت خارجی ایران را در دوره‌ی قاجار چگونه ارزیابی می‌کنید؟

۷ هنر نگارگری در عصر قاجاریه چه وضعیتی داشت؟

۸ بناهای کارت پستالی را تعریف کنید.

۹ چه عواملی در دوران قاجار و پهلوی، ایران را در زمان اوج‌گیری علم و صنعت و تولید اروپاییان به عقب‌ماندگی مضاعف دچار کرد؟

۱۰ رشد تولید فرش و صادرات آن در دوره‌ی قاجار مرهون چه عواملی بود؟

۱۱ ایلات و عشایر در دوران قاجاریه چه موقعیتی داشتند؟

۱۲ هدف میرزا حسن رشديه از برپايي مراكز آموزشي جديد در ايران چه بود؟

۱۳ شيوه توليد شبانكارگي (شباني) يا ايليّاتي در دوره قاجار چه ويژگيهايي داشت؟

۱۴ پس از ورود مظاهر تمدن جديد غربي، چه ساختمانهايي تحت تاثير معماري اروپايي در عهد قاجار ساخته شد؟

۱۵ سه تن از موسيقيدانان دوره قاجار را نام ببريد.

۱۶ يك نمونه از بناهاي باشكوه دوره قاجاري كه به سبك معماري سنتي ايراني ساخته شده، نام ببريد.

۱۷ در دوره قاجار جنگ داخلي آمريكا چه اثري در توليد پنبه در ايران داشت؟

۱۸ سه تن از شاعران سبك بازگشت ادبي در دوره قاجار را نام ببريد.

۱۹ سه شيوه زندگي جامعه ايران در دوره قاجار نام ببريد.

۲۰ مهم‌ترين مراكز علمي و آموزشي دوره قاجار در پايتخت (تهران) را نام ببريد.

۱ به سبب نظارت بر موقوفات و دریافت وجوهات شرعی از نظر مالی مستقل از حکومت بودند.

۲ دوره زندیه: نوعی از بناها با کاربرد تفریحی گسترش یافت که به کلاه فرنگی معروف بود.
دوره قاجاریه: سبکی از معماری به وجود آمد که در آن عناصر و ویژگی‌های معماری ایرانی و اروپایی ترکیب شدند که به بناهای کارت پستالی معروف شد.
کلیدواژه: (ترکیب معماری ایرانی و اروپایی - بناهای کارت پستالی)

۳ شهرهای تبریز، کاشان، همدان، اصفهان، کرمان، اراک و ولایت‌های کردستان و آذربایجان از مهم‌ترین مراکز قالی‌بافی در دوره قاجار بودند. تجار داخلی و سرمایه‌گذاران خارجی در شهرهای تبریز و اراک کارگاه‌های کوچک و بزرگ فرش دایر کرده بودند.

۴ امیرکبیر معتقد بود که به دلیل نفوذ فراوان کشورهای استعمارگر روسیه و انگلستان در ایران، دانش‌آموزان این مدرسه امکان دارد وابستگی به این کشورها پیدا کنند و به گسترش نفوذ و منافع آنان کمک کنند. (درس ۴ ص ۵۴)
توجه: اشاره به مفهوم متن و یا گسترش نفوذ کشورهای استعمارگر نمره داده شود.

۵ الف) هدف ناصرالدین شاه آشنایی با پیشرفت‌های تمدنی اروپا و اخذ فناوری مدرن غربی بود.
ب) یکی از دلایل رواج عکاسی در ایران، علاقه‌ی فراوان ناصرالدین شاه به آن بود.

۶ با آنکه اوایل دوره قاجار، صنایع دستی همچون ابریشم، زری‌بافی، ظروف سفالی، منبت‌کاری و انواع اسلحه گرم و سرد به خوبی تولید می‌شد اما با پایان گرفتن جنگ در اروپا و سرازیر شدن کالاهای اروپایی، صنایع ایران رو به انحطاط رفت و ما فقط شاهد واردات از خارج به ایران هستیم مثل پارچه و تفنگ و ... فقط تولید و صادرات فرش رونق داشت.

۷ نقاشی در عصر قاجار به دنبال وحدت سیاسی و استقرار امنیت و حمایت پادشاهان و ارتباط با غرب، دچار تحولی اساسی شد. سبک نگارگری ایرانی تحت تأثیر هنر نقاشی مدرن اروپایی قرار گرفت و سبک نوینی در نقاشی به وجود آمد.

۸ سبکی از معماری در دوره‌ی قاجار که در آن برخی از عناصر معماری فرنگی (اروپایی) با معماری ایرانی ترکیب و تلفیق شده و بناهایی ایجاد شده بود را بناهای کارت پستالی می‌گفتند. (درس ۴ ص ۵۹)

۹ حکومت‌های بی‌تدبیر و وابسته در ایران اجازه دادند تا شرکت‌های مستشاران و محصولات اروپایی به صورت بی‌برنامه وارد کشور شوند و در نتیجه پایه‌های تولید داخلی ضعیف شد و ایران در ارتباط با اروپا دچار ضعف و عقب‌افتادگی در تولید شد.

۱۰ از نیمه دوم عصر قاجار، تولید فرش و صادرات آن به اروپا و آمریکا، رشد چشمگیری پیدا کرد و گردشگران اروپایی توجه تاجران و مردم اروپا و آمریکا را به سوی فرش دستباف ایران جلب کردند. ارزانی نیروی کار، طرح و نقشه‌های زیبا و متنوع، هنرمندی و ظرافت بافندگان ایرانی از یک سو و تقاضای بازار جهانی و سرمایه‌گذاری خارجی در تولید و تجارت، سبب رشد، تولید و صادرات فرش در دوران قاجار شد.

۱۱ در رأس ایلات، سران عشایر قرار داشتند و تمام مناسبات و روابط ایل و حکومت زیر نظر آن‌ها انجام می‌گرفت. افراد ایل نسبت به روستائیان وضعیت بهتری داشتند. آنان به عنوان نیروهای مسلح در مواقع جنگ یکی از منابع تأمین نیروی نظامی حکومت قاجار بودند. سران ایلات اغلب در مناطق تحت نفوذ خود به طور مستقل حکومت می‌کردند.

۱۲ سوادآموزی فرزندان تمام قشرهای مختلف جامعه (درس ۴ ص ۵۴)

۱۳ مختص ایلات و کوچ‌نشینان بود. نظیر تولید گوشت، پوست، پشم، گلیم، فرش ایلاتی و لبنیات.

۱۴ ساختمان‌هایی مانند پست‌خانه، تلگراف‌خانه، تلفن‌خانه، بانک‌ها، دفاتر روزنامه‌ها، مراکز نظمی، بیمارستان‌ها و سفارت‌خانه‌ها.

۱۵ محمدحسن سنتورخان - میرزا عبدالله - غلامحسین درویش

۱۶ خانهٔ بروجردی‌ها در کاشان

۱۷ جنگ داخلی آمریکا موجب افزایش تولید و صادرات پنبه از ایران به روسیه شد. بازرگانان روسی و ارمنی با حمایت‌های مالی، نصب دستگاه‌های پنبه‌پاک‌کنی، توزیع بذر و بالا بردن استانداردهای تولید به روند افزایش صادرات پنبه کمک کردند. در آستانهٔ جنگ جهانی اول، زمین‌های وسیعی از ایران زیر کشت پنبه بوده و میزان تولید، بیش از ۳۰ هزار تن برآورد شده است.

۱۸ شعلهٔ اصفهانی - ملک‌الشعرا صبای کاشانی - وصال شیرازی

۱۹ روستایی - ایلی، عشایری - شهری

۲۰ مروی و سپهسالار (مدرسهٔ عالی شهید مطهری) (درس ۴ ص ۵۳)

